

Kamer der Volksvertegenwoordigers

Chambre des Représentants

23 MAART 1949.

23 MARS 1949.

WETSONTWERP

betreffende de magistraten die er toe gemachtigd zijn een rechterlijk ambt bij een internationaal organisme te aanvaarden.

PROJET DE LOI

relatif aux magistrats autorisés à accepter une fonction judiciaire dans un organisme international.

VERSLAG

NAMENS DE COMMISSIE
VOOR DE JUSTITIE (1) UITGEBRACHT

DOOR DE HEER DE GRYSE.

RAPPORT

FAIT AU NOM DE LA COMMISSION
DE LA JUSTICE (1)

PAR M. DE GRYSE.

MEVROUWEN, MIJNE HEREN,

MESDAMES, MESSIEURS,

Het wetsontwerp dat aan de Kamer terug overgemaakt werd door de Senaat werd in zijn oorspronkelijke vorm door de Regering bij de Kamer ingediend op 8 Juli 1947 (St. v. K. : 443, 1946-1947).

Bij dit wetsontwerp werd voorzien : dat ieder magistraat die door de Koning gemachtigd zou zijn, om in België of in het buitenland een rechterlijk ambt bij een internationaal organisme te aanvaarden, na het vervullen dezer opdracht, terug in zijn rechterlijk ambt zou worden hersteld. Hij zou zowel zijn ancienniteit als zijn rechten op bevordering in de Belgische magistratuur behouden en hij zou de plaats hernemen op de ranglijsten voorzien bij artikel 189 en artikel 190 van de wet van 18 Juli 1869 op de rechterlijke inrichting, juist als zou hij zijn ambt nooit hebben neergelegd.

Le projet de loi transmis à nouveau par le Sénat à la Chambre a été déposé, à la Chambre, sous sa forme initiale, par le Gouvernement, le 8 juillet 1947 (Doc. Ch. n° 443, 1946-1947).

Ce projet de loi prévoyait que tout magistrat autorisé par le Roi à accepter une fonction judiciaire auprès d'un organisme international, en Belgique ou à l'étranger, serait réintégré dans ses fonctions judiciaires après l'accomplissement de sa mission. Il conserverait tant son ancienneté que ses droits à l'avancement dans la magistrature belge et il reprendrait, sur les listes de rang prévues aux articles 189 et 190 de la loi du 18 juin 1869 sur l'organisation judiciaire, la place qu'il y aurait occupée s'il n'avait jamais cessé ses fonctions.

(1) Samenstelling van de Commissie : de heren Joris, voorzitter; Carton de Wiart, Charloteaux, Charpentier, De Gryse, Mevr. De Riemaecker-Legot, de heren du Bus de Warnaffe, Héger, Lambotte, Oblin, Philippart, Roppe. — Bohy, Collard, Craeybeckx, Gruselin, Hossey, Housiaux, Soudan, Tielemans. — Demany, Terfve. — Janssens (Charles), Van Glabbeke.

Zie :

32 : Wetsontwerp.

(1) Composition de la Commission : MM. Joris, président; Carton de Wiart, Charloteaux, Charpentier, De Gryse, Mme De Riemaecker-Legot, MM. du Bus de Warnaffe, Héger, Lambotte, Oblin, Philippart, Roppe. — Bohy, Collard, Craeybeckx, Gruselin, Hossey, Housiaux, Soudan, Tielemans. — Demany, Terfve. — Janssens (Charles), Van Glabbeke.

Voir :

32 : Projet de loi.

Dit ontwerp bleek nodig te zijn, omdat deze magistraten anders, na het vervullen van hun bijzondere opdracht, in hun rechterlijk ambt niet konden worden hersteld en meteen ook de voordelen niet konden verwerven die zij, ingevolge de normale voortzetting van hun rechterlijke functies, wel zouden hebben genoten. De aanvaarding van zulke bijzondere opdrachten brengt immers *het voorafgaandelijk ontslag* mede van de Magistraat uit zijn ambt in de Belgische Rechterlijke Orde.

Uw Commissie voor de Justitie keurde destijds dit ontwerp goed, daar ze zich bewust er van was, dat de deelname van Belgische Magistraten aan Internationale Organismen, het prestige van ons land in de vreemde kon doen verhogen. Het mocht dan ook niet, naar haar oordeel, dat Magistraten die met dergelijke bijzondere opdrachten zouden worden belast, in hun loopbaan enig nadeel zouden dienen te ondervinden, hetgeen o.m. wel het geval zou kunnen zijn indien zij, na hun opdracht te hebben vervuld, niet terug in hun rechterlijk ambt zouden worden hersteld en indien zij meteen de plaats niet zouden kunnen innemen, welke zij normaal zouden hebben bekleed indien zij de tijdelijke opdracht niet hadden waargenomen (St. v. K. : Verslag namens de Commissie voor de Justitie, 508, 1946-1947).

De Kamer der Volksvertegenwoordigers deelde de zienswijze van uw Commissie, en in de vergadering van 23 juni 1948, keurde zij het wetsontwerp eenparig goed (St. v. Kamer : Handelingen, 23 juni 1948).

Het wetsontwerp belandde aldus bij de Senaat. In de Commissie voor de Justitie van de Senaat oordeelde men dat het wetsontwerp aanleiding gaf tot het opperen van zeer ernstige bezwaren :

Door het voorstellen van een algemeen en *automatisch* herstel in hun rechterlijk ambt van deze magistraten die een bijzondere opdracht met machtiging van de Koning zouden hebben vervuld, kwam het wetsontwerp wel in strijd te zijn met alinea's 2 en 3 van het artikel 99 der Grondwet, die de wijze van benoeming voorzien van de raadsheren bij de Hoven van Beroep en bij het Hof van Verbreking. Het automatisch herstel zou daarenboven voor gevolg kunnen hebben dat er in dezelfde zetel twee of meer procureurs-generaal of procureurs des Konings zijn, hetgeen blijkbaar niet te verantwoorden zou zijn. Ten slotte meende de Commissie dat een *automatisch* herstel in het rechterlijk ambt hoogstens kon worden aanvaard voor deze Magistraten die, ingevolge hun bijzondere opdracht niet meer dan vijf jaar van het rechterlijk ambt verwijderd waren gebleven.

Deze gegronde bezwaren van de Commissie voor de Justitie van de Senaat vonden weerklank bij de heer Minister van Justitie. Het was in deze omstandigheden dat hij, namens de Regering, het oorspronkelijk wetsontwerp heeft geamendeerd.

Het amendement heeft ten doel, onder Titel II van de wet van 18 juni 1869 op de rechterlijke inrichting een *Hoofdstuk IVbis*, in te lassen dat als titel zou dragen « Magistraten gemachtigd om een rechterlijk ambt in een internationaal Organisme te aanvaarden ».

Ce projet s'avérait nécessaire parce que sinon ces magistrats, après l'accomplissement de leur mission, ne pourraient être réintégrés dans leurs fonctions judiciaires et seraient dès lors privés des avantages dont ils auraient pu bénéficier s'ils avaient continué normalement leur carrière. En effet, l'acceptation de ces missions spéciales entraîne la *démission préalable* du magistrat de ses fonctions dans l'ordre judiciaire belge.

Votre Commission de la Justice a approuvé à l'époque ce projet, car elle est persuadée que la participation de magistrats belges aux organismes internationaux était de nature à augmenter le prestige de notre pays à l'étranger. Aussi estima-t-elle que les magistrats qui seraient chargés de semblables missions spéciales ne pouvaient en subir le moindre préjudice dans leur carrière, ce qui notamment eût été le cas, si après avoir rempli leur mission ils n'étaient pas réintégrés dans leurs fonctions judiciaires et s'ils ne pouvaient occuper les fonctions qu'ils auraient normalement assumées s'ils n'avaient pas exercé de mission temporaire (Doc. Ch., rapport au nom de la Commission de la Justice, n° 508, 1946-1947).

La Chambre des Représentants, se ralliant aux vues de votre Commission, adopta le projet de loi à l'unanimité à la séance du 23 juin 1948 (Doc. Ch. : Annales, 23 juin 1948).

Le projet de loi parvint ainsi au Sénat. A la Commission de la Justice du Sénat, on estima que le projet de loi donnait lieu à de très graves objections.

En proposant la réintégration générale et *automatique* dans ses fonctions judiciaires pour le magistrat qui aurait rempli une mission spéciale avec l'autorisation du Roi, le projet de loi se mettait en contradiction avec les alinéas 2 et 3 de l'article 99 de la Constitution, prévoyant le mode de nomination des conseillers à la Cour d'Appel et à la Cour de Cassation. La réintégration automatique aurait, en outre, pour effet qu'il y aurait au même siège deux ou plusieurs procureurs généraux ou procureurs du Roi, ce qui ne se justifierait pas. Enfin, la Commission estima qu'une réintégration *automatique* dans les fonctions judiciaires pourrait tout au plus être admise pour les magistrats qui n'auraient pas assumé leur fonction judiciaire pendant moins de cinq ans du fait de leur mission spéciale.

Ces objections justifiées de la Commission de la Justice du Sénat trouvèrent écho auprès de M. le Ministre de la Justice. C'est dans ces circonstances qu'au nom du Gouvernement il a amendé le texte initial.

L'amendement a pour but d'introduire un *chapitre IVbis* sous le Titre II de la loi du 18 juin 1869 et qui serait intitulé « Des magistrats autorisés à accepter une fonction judiciaire dans un organisme international ».

Eerst wordt het beginsel vastgelegd dat « niettegenstaande elke wettelijke bepaling tot beperking van het aantal magistraten » iedere magistraat die door de Koning gemachtigd werd om in België of in het buitenland, een rechterlijk ambt bij een internationaal organisme te aanvaarden, in zijn ambt kan worden hersteld, na zijn opdracht te hebben volbracht.

Zeër preciserend bepaalt de tekst van het wetsontwerp dat de in zijn ambt herstelde magistraat zijn rang behoudt, en dat er, voor de berekening van het pensioen en van de periodieke weddeverhogingen, rekening zal gehouden worden met de tijd gedurende welke hij zijn rechterlijk ambt bij het internationaal organisme zal uitgeoefend hebben.

Het oorspronkelijk wetsontwerp had zulks niet laten voorzien, en de verslaggever van uw Commissie had het nuttig geoordeeld te wijzen op « de beperkende aard » van het herstel in het rechterlijk ambt, en zeer uitdrukkelijk had hij hierbij gevoegd: « Er is geen sprake van om hun de weddeverhogingen en de bevorderingen toe te kennen welke zij misschien zouden bekomen hebben indien zij hun loopbaan normaal hadden vervolgd. »

De nieuwe tekst van het wetsontwerp, zoals U deze door de Senaat wordt voorgelegd, stelt dus in dit verband, en zulks op ondubbelzinnige wijze, een andere regeling voor.

Welk zal nu het toepassingsveld zijn van de beginselen welke door het wetsontwerp worden beoogd?

Dit toepassingsveld is zeer breed, maar toch worden er enkele beperkingen voorzien.

Aldus zullen slechts deze magistraten *van rechtswege* in hun ambt kunnen worden hersteld, wier bijzondere opdracht minder dan vijf jaren heeft geduurd. De « ratio legis » is hier duidelijk: men acht het noch billijk noch wenselijk dat iemand die meer dan vijf jaren verwijderd bleef van het rechterlijk ambt tengevolge van een bijzondere opdracht, er naderhand automatisch zou worden in hersteld.

Ook bepaalt het wetsontwerp zeer duidelijk dat het enkel de magistraten zijn *welke door de Koning gemachtigd werden* om een rechterlijk ambt bij een internationaal organisme te aanvaarden, die aanspraak kunnen maken op het herstel in hun ambt, zoals dit voorzien wordt door het wetsontwerp.

Van het voordeel van deze wet worden uitgesloten: vooreerst: de magistraten wier wijze van benoeming uitdrukkelijk voorgeschreven staat in de Grondwet (A. 99, al. 2 en 3). Verder worden ook uitgesloten: de procureurs-generaal en de procureurs des Konings, daar de mogelijkheid zich in dit geval zou kunnen voordoen dat er in eenzelfde zetel verscheidene procureurs-generaal of verscheidene procureurs des Konings zouden zijn.

Deze beperkingen laten toe te besluiten dat de wet in de praktijk slechts van toepassing zal zijn op betrekkelijk jonge magistraten (rechters of substituten) in geval van aanvaarding van rechterlijke ambten in een internationaal organisme.

Tout d'abord est établi le principe selon lequel « nonobstant toute disposition légale limitant le nombre des magistrats » tout magistrat autorisé par le Roi à accepter une fonction judiciaire auprès d'un organisme international, en Belgique ou à l'étranger, pourra être réintégré dans ses fonctions, après l'accomplissement de sa mission.

Avec beaucoup de précision, le texte du projet de loi stipule que le magistrat réintégré conservera son rang et qu'il sera tenu compte, pour le calcul de la pension et des augmentations périodiques de traitement, du temps durant lequel il aura exercé des fonctions judiciaires auprès d'un organisme international.

Le projet de loi initial ne laissait rien prévoir de semblable, et le rapporteur de votre Commission avait cru utile d'indiquer le « caractère limitatif » de la réintégration dans les fonctions judiciaires, et il y avait ajouté ces mots significatifs: « Il n'est pas question de leur octroyer les augmentations de traitement et les promotions qu'ils auraient peut-être obtenues s'ils avaient poursuivi normalement leur carrière ».

Le nouveau texte du projet de loi tel qu'il vous est présenté par le Sénat propose donc en l'espèce une autre réglementation excluant toute équivoque.

Quel sera le champ d'application des principes envisagés par le projet de loi?

Bien que ce champ d'application soit très vaste, quelques limitations sont prévues.

C'est ainsi que seuls les magistrats dont la mission spéciale a duré moins de cinq années seront rétablis *d'office* dans leur fonction. La « ratio legis » est évidente en l'occurrence: on estime qu'il est ni équitable ni souhaitable que quelqu'un qui a été, pendant cinq années, écarté de la fonction judiciaire par suite d'une mission spéciale, y serait réintégré automatiquement par après.

Aussi, le projet de loi spécifie clairement que seuls les magistrats *autorisés par le Roi* à accepter une fonction judiciaire auprès d'un organisme international, peuvent prétendre à la réintégration dans leur fonction, comme il est prévu par le projet de loi.

Sont exclus du bénéfice de la loi: en premier lieu, les magistrats dont le mode de nomination est prévu formellement par la Constitution (art. 99, al. 2 et 3). Sont également exclus: les procureurs généraux et les procureurs du Roi, car il se pourrait que pour un même siège il y aurait plusieurs procureurs généraux et plusieurs procureurs du Roi.

Ces limitations permettent de conclure que, dans la pratique, la loi ne sera applicable qu'à des magistrats relativement jeunes (juges ou substituts), en cas d'acceptation de fonctions judiciaires auprès d'un organisme international.

De bedoeling van de Regering om de rechten en de belangen te vrijwaren van deze Magistraten die geroepen zijn om in internationale organismen de faam van ons land te dienen, is zeker lofwaardig. De middelen om op passende wijze de rechten en de belangen van deze personen te vrijwaren kunnen, zoals zij in het wetsontwerp worden geschetst, als bevredigend worden aanzien.

De Senaat keurde het gewijzigd wetsontwerp goed. (Handel. Senaat 10 en 16 November 1948.)

Om dezelfde redenen als diegene welke in de Senaat werden uiteengezet, besliste uw Commissie met eenparigheid van stemmen dit wetsontwerp dat, na wijziging door de Senaat aan de Kamer werd overgemaakt, goed te keuren.

Dit verslag werd met algemene stemmen goedgekeurd.

De Verslaggever,

A. DE GRUYSE.

De Voorzitter,

L. JORIS.

Le désir du Gouvernement de sauvegarder les droits et les intérêts de ces Magistrats appelés à servir le renom de notre pays dans des organismes internationaux est certes louable. Les moyens, tels qu'ils sont esquissés dans le projet de loi, pour sauvegarder d'une manière adéquate les droits et les intérêts de ces personnes peuvent être considérés comme satisfaisants.

Le Sénat a approuvé le projet de loi amendé (Annales Sénat, 10 et 16 novembre 1948).

Pour les mêmes motifs que ceux qui ont été exposés au Sénat, votre Commission, à l'unanimité, décida d'approuver ce projet de loi qui a été transmis à la Chambre après modification par le Sénat.

Le présent rapport a été adopté à l'unanimité.

Le Rapporteur,

A. DE GRUYSE.

Le Président,

L. JORIS.